

Kompetansereform for arbeidslivet

Vi takker for muligheten til å utdype vårt muntlige innspill fra den 12. desember 2023.

Fleksibel utdanning Norge (FuN) er interesseorganisasjonen for de som jobber med og for fleksibel utdanning og opplæring. Våre 70 medlemmer er store og små, fra utdanning og arbeidsliv, både private, offentlige og ideelle organisasjoner. Vi har blant annet fagskoler, universiteter og høyskoler, studiesentre og fylkeskommunale nettskoler som medlemmer.

For å lykkes med en kompetansereform i arbeidslivet, mener vi at muligheten for **god fleksibel læring** må styrkes betraktelig. Det å lære på arbeidsplassen er bærekraftig, og det adresserer et økende behov for kompetanse i en fremtid preget av omstilling. Både store og små virksomheter må finne løsninger på hvordan de bygger og fornyer kompetanse hos sine medarbeidere, samtidig som de opprettholder vanlig drift.

Hva er fleksibel læring?

I FuN definerer vi fleksibel læring som: *der den lærende har stor grad av valgfrihet når det gjelder hvor, når og hvordan læringsaktiviteter gjennomføres.* Vi mener at en kompetansereform for arbeidslivet må ta utgangspunktet i den lærendes behov – og at fleksibel læring gir både rammer og praktiske eksempler på hvordan dette kan gjøres.

Det finnes 5 dimensjoner av fleksibel læring, definert i [NIFU-rapporten fra 2020 *Fleksibel opplæring for voksne*](#).

- 1. Tid og sted** – disse dimensjoner er de som er mest kjent og mest brukt i utvikling av fleksibel læring. Dette kan typisk omfatte læringsmuligheter som er synkrone, asynkrone, nettbaserte eller stedsbaserte (desentrale).
- 2. Omfang** – Dette kan for eksempel bety at læringstilbudet er satt opp i moduler man kan velge blant, eller at det finnes mulighet til å velge nivåer innenfor et kurs/tilbud.
- 3. Formalisering og vurdering** – Dette kan for eksempel bety fleksibilitet i hva en må kunne for å kunne delta i læringstilbudet (opptakskrav), eller hvordan den lærende blir vurdert og får tilbakemelding.
- 4. Samhandling og støtte** – Denne dimensjonen innebærer bruk av forskjellige typer teknologi og informasjonskanaler. Dette kan være hjelp og støtte fra mennesker, KI eller forskjellige typer kanaler/plattformer for samhandling.
- 5. Innhold og utforming** – Dette handler om læringsdesign og prinsipper for universell utforming, for eksempel fleksibilitet i valg av læringsmateriell man vil bruket, både type læringsaktiviteter og hvilken rekkefølge læringen skjer i.

Det er viktig å ha en bred og helhetlig forståelse av fleksibel læring for å kunne tilpasse læringen til forskjellige typer yrker og arbeidsplasser, og dermed treffe den enkeltes behov.

Hvordan kan fleksibel læring styrkes?

Fleksibel læring har lenge vært et tillegg til tradisjonelle utdannings- og læringstilbud. I senere tid har fleksibel læring blitt mer og mer etterlyst av både samfunnet og den enkelte lærende. På grunn av endringstakten i samfunnet er det større behov enn noen gang for fleksibel læring. For å få fart på dette arbeidet, ligger det to prinsipper til grunn: investering og samarbeid.

1. Investering

Design og implementering av fleksibel læring vil kreve investering. En virksomhet må sette av ressurser til dette uavhengig av hvilken sektor man er i. Utvikling av fleksibel læring, enten den er utviklet og levert av virksomheten selv eller i samarbeid med en utdanningsinstitusjon, vil innebære en viss grad av innovasjon og kan ikke implementeres uten investering i kompetanse og tid.

Dette er utfordrende for små og mellomstore virksomheter, både i utdanningssektoren og i det øvrige arbeidslivet, som ofte har knapt med ressurser til sine kjerneaktiviteter. Investeringen må derfor også gjøres på nasjonalt nivå. Det er urealistisk og lite effektivt å tenke at hver virksomhet skal implementere fleksibel læring på egen hånd uten støtte.

2. Samarbeid

Livslang læring er ikke mulig å få til uten et utstrakt samarbeid på tvers av sektorer og på tvers av utdanning og arbeidsliv. Det finnes mange gode eksempler på samarbeid, men uten strukturer på systemnivå er det vanskelig å se hvordan enkelte eksempler blir normalen og skaper en positiv samfunns effekt.

I Nederland finnes gode eksempler på slike strukturer og samarbeid. Der er samarbeid på tvers realisert gjennom en egen organisasjon, [Npuls](#), forankret i samarbeidsavtaler og finansiert av utdanningssektoren og nasjonale myndigheter. Innovasjon og fleksibilitet i utdanning er et felles mål. Den norske modellen har et godt potensial for denne typen samarbeid.

FuN har forslag til fire konkrete tiltak for å styrke fleksibel læring som et bidrag til kompetansereformen.

- a. **Kvalitetssikring** av fleksibel læring er et viktig og kontinuerlig arbeid. Det er behov for nasjonale, felles kvalitetsstandarder og normer i fleksibel læring som alle forholde seg til på tvers av sektor og bransje. FuN har jobbet med dette i over 50 år og arbeidet må opprettholdes. Vi viser til vår nylig lanserte [veileder Kvalitet i fleksibel opplæring og undervisning](#) som brukes bredt og har en stor nytteverdi på fagfeltet fleksibel læring. Uten nasjonal støtte og investering vil viktige ressurser og verktøy som dette forsvinne.
- b. Utvikling av en slags "Tinder" for **samarbeid mellom arbeidsliv og utdanning**. En plattform hvor de som har behov for fleksibel læring, både individer og virksomheter, kan få oversikt over tilbyderne av fleksibel læring. Dette må være en plattform som er åpen og tilgjengelig for aktører på tvers av sektorer.
- c. Videreutvikling og spredning av som gjør det enklere å dokumentere kompetansen som bygges opp i arbeidslivet. Dette er avgjørende for livslang og fleksibel læring. Ved å ha god dokumentasjon på hva den enkelte kan gjøre, er det lettere å få oversikt over kompetansebehov- og mangler.
- d. Mer **kunnskap om og forskning** på fleksibel læring og læringsutbytte. Vi må vite mer om hva som fungerer og hva som ikke fungerer når det gjelder fleksibel læring, og hvorfor det er slik.

Avslutningsvis ønsker vi å fremheve at fleksibel livslang læring er en nødvendighet for kompetansereformen, og en stor fellesoppgave som vil ikke gå av seg selv. Det er derfor viktig å satse på styrking av eksisterende og etablerte kompetansemiljøer, nettverk og tiltak så vel som nyutvikling.

Vi stiller oss gjerne til disposisjon for dialog og utdyping av våre innspill.

Med vennlig hilsen

Eleni Simeou Askim
Daglig leder
Fleksibel utdanning Norge